

บทคัดย่อ

ชื่อรายงานการวิจัย : การบันทึกเสียงเพลงไทย : กรณีศึกษาแผ่นเสียงร่องกลับทาง
ชื่อผู้วิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศันสนีย์ จະสุวรรณ์
ปีที่ทำการวิจัย : 2554

.....
การวิจัยเรื่อง การบันทึกเสียงเพลงไทย : กรณีศึกษาแผ่นเสียงร่องกลับทาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของแผ่นเสียงร่องกลับทาง และเพื่อรวบรวมบทเพลงที่บันทึกลงบนแผ่นเสียงร่องกลับทาง ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับเพลงไทย ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องของแผ่นเสียง

ผลการศึกษาพบว่า

การบันทึกเสียงในประเทศไทยเริ่มในปีพ.ศ.2435-2536 ในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยเริ่มจากการบันทึกเสียงลงบนกระบอกเสียงแบบซี่ผึ้ง โดยการกรอกเสียงลงบนดอกลำโพง เล่นด้วยการไขลาน โดยมีหลักฐานปรากฏว่าเป็นการบันทึกเพลงพื้นบ้านคือเพลงเป่ (เพลงฉ่อย) จากนั้นเป็นการบันทึกการแห่ แล้วจึงพบหลักฐานการบันทึกเพลงไทยที่บรรเลงด้วยวงดนตรีไทย ทั้งวงปี่พาทย์ และวงมโหรี โดยการบันทึกที่เมืองไทย แล้วส่งไปอัดแผ่นที่เบลเยียมบ้าง อินเดียบ้าง เดิมเป็นการบันทึกโดยไม่ใช้ไฟฟ้า มีการบันทึกโดยใช้ไฟฟ้าในตอนปลายรัชกาลที่ 6

การบันทึกเสียงลงบนแผ่นเสียงร่องกลับทางนั้น มีอยู่ 2 รุ่นที่พบคือแผ่นเสียงแบบ Berliner ของ Emile Berliner ผลิตอยู่ระหว่างพ.ศ. 2434 – พ.ศ.2443 มีหลักฐานการบันทึกในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยนักดนตรีของวังบ้านหม้อ ของเจ้าพระยาเทเวศร์วงศ์วิวัฒน์เป็นหลัก ในช่วงระหว่างปีพ.ศ.2443 เป็นต้นมา มีทั้งเพลง 3 ชั้น เพลงดับ และเพลงประกอบละครดึกดำบรรพ์และแผ่นเสียงร่องกลับทางตราไก่ของ Chales Pathe เล่นโดยใช้เข็มเพชร บทเพลงที่ปรากฏหลักฐานส่วนใหญ่จะเป็นเพลงแห่ เพลงฉ่อย (เพลงเป่) เพลงพื้นบ้าน เพลงเบ็ดเตล็ด

บทเพลงที่บันทึกด้วยแผ่นเสียงร่องกลับทางแบ่งออกเป็น เพลงพื้นบ้าน ได้แก่ เพลงเป่ (เพลงฉ่อย) เพลงแห่เทศน์ประกอบแตงฝรั่ง เพลงทรงเครื่อง เป็นต้น เพลงไทย ได้แก่ เพลงตับอาบหูหะชั้น ตับพรหมมาสเตอร์เรื่องรามเกียรติ์ ตับจูล่ง ตับพระลอกลิ่ง ตับเรื่องคาวี ชุดเพลงออกภาษาจากเรื่องพระอภัยมณีตอนศึกเก้าทัพ ละครดึกดำบรรพ์เรื่องคาวี วงดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบนั้น มีทั้งวงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์ วงปี่พาทย์ วงมโหรี วงเครื่องสาย และแตงวง รวมทั้งการบรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษารวบรวมลักษณะวงดนตรีที่บรรเลงบันทึกเสียง และนักดนตรีที่มีชื่อเสียงที่บันทึกเสียงลงบนแผ่นเสียง
2. ควรมีการศึกษาถึงแผ่นเสียงแต่ละบริษัทที่เข้ามาบันทึกเสียงในประเทศไทยว่ามีความเป็นมาอย่างไรและมีการผลิตแผ่นเสียงเรื่องใดบ้าง

3. ควรมีการสนับสนุนให้มีการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมเพื่อการอนุรักษ์บทเพลงไทย
4. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบแนวทำนองเพลงที่พบในแผ่นเสียงกับบทเพลงที่บรรเลงอยู่ในปัจจุบัน เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิชาดนตรีต่อไป
5. ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับแผ่นเสียงเพลงไทยให้เป็นที่รู้จัก และจัดเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อการอนุรักษ์และสืบทอดเพลงไทยต่อไป